

**Pan
Norbert Krajczy
Radny Województwa Opolskiego**

dot. planów odnośnie walki ze smogiem w województwie opolskim

W nawiązaniu do interpelacji z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie planów odnośnie walki ze smogiem w województwie opolskim przedstawiam, co następuje.

Problem złej jakości powietrza jest głównym problemem środowiskowym na terenie województwa opolskiego, a jego bezpośrednie skutki dotyczą całe społeczeństwo województwa. Problem z największym natężeniem występuje w miastach: spośród 33 gmin ze stwierdzonym obszarem przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, 27 to miasta, a 80% ludności narażonej na ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 mieszka w największych 10 miastach województwa. Głównym lokalnym źródłem przekroczeń pyłów i benzo(a)piernu jest ogrzewanie indywidualne, które odpowiada za 42% stężeń w obszarze przekroczeń. Przyczyną niewystarczającej skuteczności realizacji programów ochrony powietrza zdiagnozowaną w trakcie opracowania programu ochrony powietrza jest brak systemu zarządzania tj. odpowiednich narzędzi oraz kompetencji w samorządach lokalnych. Także z raportu KE wynika, że środki legislacyjne i administracyjne podjęte do tej pory w Polsce są niewystarczające i konieczne jest ich wzmocnienie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Wobec powyższego Zarząd Województwa Opolskiego planuje zintensyfikować działania w obszarze walki z niską emisją oraz w obszarze zarządzania programem ochrony powietrza z uwzględnieniem działań edukacyjnych.

Działania w zakresie zarządzania programem ochrony powietrza

Gdy tylko Komisja Europejska ogłosiła nabór wniosków o dofinansowanie z Programu LIFE Zarząd Województwa Opolskiego postanowił wziąć w nim udział. W roku 2018 uproszczono procedurę naboru wprowadzając jej dwustopniowość. Pierwszy etap obejmował przygotowanie Concept Note tzw. fiszki projektowej, a dopiero po wstępnej akceptacji ze strony jednostki zarządzającej programem, przygotowuje się pełną dokumentację aplikacyjną. W dniu 11 czerwca 2018 r. Województwo Opolskie złożyło Concept Note pn.: „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego”, jeszcze tego samego dnia otrzymaliśmy elektroniczne potwierdzenie złożenia wniosku.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi z KE złożono 1000 Concept Note ze wszystkich państw członkowskich do Podprogramu działań na rzecz środowiska: 1) ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami, 2) przyroda i różnorodność biologiczna, 3) zarządzanie i informacja w zakresie środowiska.

W dniu 31 października 2018 r. otrzymano informację, iż Concept Note został oceniony przez Komisję Europejską jako posiadający wymaganą jakość i uplasował się na wystarczająco wysokim poziomie na liście rankingowej z jednoczesnym zaproszeniem KE do złożenia pełnego wniosku (Full Proposal) o dofinansowanie do dnia 30 stycznia 2019 r. (w załączeniu pismo). Zgodnie z informacjami pozyskanymi z NFOŚiGW z Polski do drugiego etapu dostało zaproszenie z KE siedem projektów z podprogramu działań na rzecz środowiska przyroda i różnorodność biologiczna – 5 oraz z podprogramu działań na rzecz środowiska zarządzanie i informacja w zakresie środowiska – 2 projekty (w tym projekt z województwa opolskiego).

Celem głównym projektu pn.: „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” będzie zwiększenie zdolności i poprawa jakości administracji publicznej województwa opolskiego wszystkich szczebli w stosunku do działań naprawczych określonych w programie ochrony powietrza (dalej zwanym: POP). Cel będzie realizowany poprzez przygotowanie i wdrożenie do praktyki samorządów województwa opolskiego, na wszystkich jego poziomach (gmina, powiat, województwo) jednolitego systemu informacyjnego wspierającego realizację POP oraz zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki jakości powietrza poprzez zwiększenie zaangażowania samorządów, społeczeństwa.

W dniu 30 stycznia 2019 r. złożony zostanie wniosek o dofinansowanie na realizację projektu z Programu LIFE. W ramach projektu planuje się we współpracy ze Partnerami projektu (gminy, uczelnia wyższa, partner zagraniczny) m.in.:

- opracowanie systemu informacji o środowisku w województwie opolskim, w tym aplikacji IT wspierających zarządzanie programem ochrony powietrza,
- poszerzenie istniejącego systemu monitorowania jakości powietrza o prognozy oraz dane pomiarowe zbierane w czasie zbliżonym do rzeczywistego w sposób spójny w wielu miejscach poprzez zakup czujników dla każdej gminy,
- zwiększenie efektywności, skuteczności i jakości obsługi mieszkańców poprzez podniesienie kompetencji gminnych koordynatorów POP oraz wyposażenie stanowisk pracy w niezbędne zasoby informacyjne i sprzętowe,
- przygotowanie i utrzymanie platformy współpracy, zaangażowanych stron, tj. dzielenia się najlepszymi praktykami i informacjami między organami dla zapewnienia jakości powietrza, w ramach której planuje się cykliczne warsztaty dla urzędników, wymiany doświadczeń oraz doskonalenia systemu zarządzania oraz zbierania danych i postulatów do aktualizacji programu ochrony powietrza,
- zwiększenie zaangażowania społeczeństwa, organizacji pozarządowych i podmiotów lokalnych w realizację zadań naprawczych wynikających z POP poprzez zrealizowanie działań informacyjno-edukacyjnych,
- poprawienie monitorowania stanu wdrażania POP i jego aktualizacji oraz kontroli zgodności realizacji zadań naprawczych z wymaganiami POP poprzez wsparcie procesu monitorowania i kontroli narzędziami informatycznymi.

Zakres projektu związany jest z przygotowaniem zasobów organizacyjnych (narzędzi, kompetencji, materiałów) potrzebnych do realizacji zadań określonych w POP takich jak:

- sfinansowanie etatu gminnego koordynatora realizacji POP, przygotowanie stanowiska pracy (zakup laptopa, oprogramowania) - tylko dla partnerów,
- przygotowanie niezbędnych kompetencji oraz uprawnień gminnych koordynatorów POP poprzez udział w dwusemestralnych, dedykowanych studiach podyplomowych z zakresu zarządzania projektem i wymiany źródeł emisji oraz udzielania wsparcia przy uzyskiwaniu certyfikatu audytora energetycznego – dla wszystkich koordynatorów (gminnych i powiatowych),
- przygotowanie dedykowanych, jednolitych w skali województwa standardów i narzędzi pracy:
  - szczegółowa baza danych o źródłach niskiej emisji (wojewódzka baza „kopciuchów”),

- system informatyczny wspierający proces wymiany źródeł oraz raportowania realizacji zadań w ramach POP,
- zakup czujników wilgotności drewna,
- zakup czujników mierzących parametry jakości powietrza (jako narzędzie monitorujące bezpieczeństwo kontrolujących),
- zakup urządzeń wspierających proces doradztwa energetycznego (kamery termowizyjne) i proces edukacji mieszkańców w zakresie niskiej emisji (oczyszczacze powietrza w celach edukacyjnych, wojewódzki system monitorowania jakości powietrza),
- zorganizowanie platformy współpracy gminnych i powiatowych koordynatorów POP (spotkania, szkolenia, wymiana doświadczeń),
- przygotowanie kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie jakości powietrza (seminaria, konferencje, wyjazdy studyjne krajowe i zagraniczne, broszury, spoty reklamowe),
- szkolenia dla straży miejskiej.

W przypadku nieotrzymania dofinansowania projekt będzie realizowany z wykorzystaniem innych źródeł finansowania przy modyfikacji jego szczegółowych parametrów. Dla samorządów lokalnych działania wynikające z POP są ogromnym wyzwaniem organizacyjnym i kompetencyjnym. W skali województwa w celu znacznej poprawy jakości powietrza powinno się wymienić **ok. 35 tys. źródeł ogrzewania indywidualnego.**

Działania w zakresie walki z niską emisją

Województwo opolskie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WO 2014-2020) wspiera inwestycje związane z wymianą źródeł ciepła. W załączeniu przesyłam materiał informacyjny dotyczący możliwości uzyskania dofinansowania na wymianę źródeł ciepła. Szczegółowe informacje znajdują się w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 oraz w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych dla RPO WO 2014-2020 – <http://rpo.opolskie.pl/> zakładka O Programie – Zapoznaj się z prawem i dokumentami – Dokumenty regionalne. Jednocześnie zwracam uwagę, że w załączonym materiale nie zamieszczono jeszcze informacji o planowanym na I kwartał 2019 r. naborze wniosków do działania 3.4 Efektywność energetyczna w MŚP RPO WO 2014-2020 – wsparcie w formie dotacji.

Działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji to przede wszystkim stworzenie systemu zachęt finansowych do likwidacji (np. poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej) lub wymiany indywidualnych systemów grzewczych na takie, które ograniczają znacząco emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii. W tym celu podjęto działania przygotowawcze, takie jak np.: przeprowadzenie inwentaryzacji systemów grzewczych w każdej gminie na podstawie ankietyzacji. Szczegółowa inwentaryzacja "z natury" jest bardzo kosztowna, w tym celu podjęto kroki do pozyskania środków zewnętrznych na to działanie z Programu LIFE.

Ponadto w 2018 roku rozpoczęły się prace nad zmianami w RPO WO 2014-2020. Jedną ze zmian wprowadzonych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 Wersja nr 3 jest dodanie *Priorytetu Inwestycyjnego 6e*, któremu odpowiada **Działanie 5.5 Ochrona powietrza**. Zgodnie z założeniami w ramach tego priorytetu inwestycyjnego realizowane jest pilotażowe **wsparcie wymiany indywidualnych systemów ogrzewania** na bardziej ekologiczne. Celem interwencji jest ograniczenie wykorzystywania paliw niskiej jakości, stosowanie urządzeń o wysokiej sprawności, a tym samym obniżenie emisji zanieczyszczeń. Inwestycje powinny przyczynić się do osiągnięcia jak największej efektywności energetycznej oraz jak najmniejszych emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza (m.in. pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}). Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie i

technicznie. W przypadku, gdy uzasadnione będzie przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej wspierane będą przedsięwzięcia polegające na likwidacji indywidualnych źródeł ciepła w celu podłączenia do nich. Beneficjentem wsparcia zgodnie z zapisami projektu zmian RPO WO 2014-2020 będą jednostki samorządu terytorialnego, a grupą docelową, czyli ostatecznymi odbiorcami właściciele budynków jednorodzinnych, a także wspólnoty mieszkaniowe (w przypadku budynków wielorodzinnych), w których wymieniane będą źródła ciepła. Alokacja przewidziana na ww. priorytet inwestycyjny i odpowiadające mu Działanie 5.5 Ochrona powietrza wynosi **3 000 000 Euro**.

W dniu 24 września 2018 r. Zarząd Województwa Opolskiego przyjął uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu konkursu oraz Ogłoszenia o konkursie dotyczącego naboru wniosków o dofinansowanie projektów w ramach **Działania 5.5 Ochrona powietrza** RPO WO 2014-2020 – pilotażowe wsparcie wymiany indywidualnych systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne.

W ramach Działania 5.5 Ochrona powietrza w dniu 28 września 2018 r. został ogłoszony nabór (<http://rpo.opolskie.pl/?p=31858>). Na realizację działania przeznaczono 12 000 000 zł. Typy projektów, na jakie będzie można uzyskać dofinansowanie, to:

- wymiana indywidualnych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (w przypadku budynków jednorodzinnych) oraz we wspólnotach mieszkaniowych (w przypadku budynków wielorodzinnych) na źródła ciepła bardziej ekologiczne,
- likwidacja indywidualnych źródeł ciepła w celu przyłączenia do sieci ciepłowniczych lub sieci gazowych.

Planuje się realizację cyklicznych konkursów w ramach Działania 5.5 Ochrona powietrza oraz zwiększenie alokacji środków na realizację projektów związanych ze wsparciem wymiany indywidualnych systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne.

Działania związane z wdrożeniem programu ochrony powietrza

Wdrożenie działań wynikających z Programu ochrony powietrza powinno być realizowane w sposób uporządkowany i systemowy. W tym celu rozpoczęto wdrażanie POP za pomocą systemu zarządzania. System zarządzania obejmuje:

- ✓ wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za realizację w każdej gminie i powiecie (np. koordynator);
- ✓ opracowanie szczegółowego planu i harmonogramu wdrożenia;
- ✓ opracowanie systemu przetwarzania informacji;
- ✓ opracowanie systemu monitoringu i raportowania.

Nad zagadnieniami związanymi z ochroną powietrza oraz nad prawidłowym wdrożeniem POP odpowiedzialny jest powołany przez Marszałka dnia 6 kwietnia 2018 r. koordynator ds. ochrony powietrza. Jednym z głównych zadań koordynatora jest organizowanie cyklicznych spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami gmin i powiatów w celu monitorowania postępu wdrażania POP na poziomie samorządów gminnych i powiatowych.

W dniu 26 lutego 2018 r. odbyło się pierwsze spotkanie koordynatorów. Na spotkaniu zostały poruszone kwestie dotyczące m.in. założeń Programu ochrony powietrza wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym oraz Planu Działań Krótkoterminowych; wdrożenia Programu ochrony powietrza; treści ankiety dot. wdrożenia POP oraz sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza za 2017 r. Kolejne spotkania związane były ze wspólnymi pracami nad głównymi założeniami do wniosku o dofinansowanie w ramach Programu LIFE. W roku 2019 planuje się zorganizowanie cyklu szkoleń dla samorządów lokalnych dotyczących prawidłowej realizacji programu ochrony powietrza oraz sprawozdawczości. Dodatkowo planuje się zorganizowanie warsztatów z zakresu kontroli uchwały antysmogowej oraz spalania odpadów.

Wdrożenie systemu zarządzania realizacją Programu ochrony powietrza w gminach i powiatach rozpoczęło się od wyznaczenia koordynatorów gminnych i powiatowych odpowiedzialnych za realizację działań. W województwie opolskim wyznaczono 82 koordynatorów, czyli w każdej gminie i każdym powiecie jest osoba odpowiedzialna za realizację działań wynikających z Programu ochrony powietrza.

Planuje się wspólne z samorządami lokalnymi stworzenie narzędzi i kryteriów kontroli realizacji Programu ochrony powietrza. Zbudowany zostanie jednolity system zbierania informacji z realizacji POP, aby sprawozdawczość w zakresie prowadzonych działań dała możliwość weryfikowania uzyskiwanych wyników poprawy jakości powietrza w okresach rocznych.

Do 30 czerwca każdego roku planuje się opracowanie rocznego raportu z wdrażania Programu ochrony powietrza w województwie opolskim uwzględniający poziom wdrożenia w poszczególnych gminach i powiatach regionu za rok poprzedni.

Działania edukacyjno-informacyjne

W ramach realizacji Programu ochrony powietrza tworzona jest strona internetowa zawierająca zagadnienia związane z ochroną powietrza, w tym informacje z wdrażania Programu ochrony powietrza w poszczególnych gminach i powiatach. Wykonany został szablon strony internetowej wraz z wstępnymi treściami. Odbyły się spotkania z przedstawicielem firmy, na których dokonano wstępnych ustaleń w zakresie wykonania strony internetowej poświęconej jakości powietrza. Uruchomienie strony planuje się w roku 2019 a następnie jej bieżące aktualizowanie.

Dodatkowo wspólnie z samorządami lokalnymi planuje się opracowanie i wdrożenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie ochrony powietrza.

Z poważaniem

Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Stanisław Rakoczy

Załączniki:

1. Pismo ws. zaproszenia do złożenia pełnego wniosku o dofinansowanie
2. Materiał informacyjny - wymiana źródła ciepła

Do wiadomości:

1. Pan Rafał Bartek Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego
2. aa.

Sprawę prowadzi: Katarzyna Oszańca

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	262567.701735.456379
Nazwa dokumentu	Odpowiedź na interpelację 20181218.pdf
Tytuł dokumentu	Odpowiedź na interpelację 20181218
Sygnatura dokumentu	DOŚ-V.0003.6.2018
Data dokumentu	2019-01-02 11:10:45
Skrót dokumentu	4BA46EB02812BDF90B9FC93F95A9AFA7919675 31
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2019-01-02 11:10:32
Podpisane przez	Stanisław Rakoczy; UMWO Członek Zarządu Województwa Opolskiego
	EZD 3.71.456.456.13764
Data wydruku:	2019-01-03 14:13:57
Autor wydruku:	Kula Katarzyna Główny Specjalista